

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN EPİSTEMOLOJİK İNANÇLARI İLE LİDERLİK ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ*

Nuri Berk GÜNGÖR¹, Fatih YENEL¹

ÖZ

Bu araştırma, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin epistemolojik inançlarını ve liderlik özelliklerini belirleyerek aralarındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmaya; Gazi, Ankara ve Hacettepe Üniversitelerinin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde öğrenim görmekte olan 254 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular değerlendirilirken, istatistiksel analizler için SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 20.0 programı kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak; “Epistemolojik İnanç Ölçeği” ve “Liderlik Yönelimleri Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin analizinde; t-testi, tek faktörlü varyans analizi (One-Way ANOVA) kullanılmış ve Pearson korelasyon katsayısı hesaplanmıştır. Analiz sonuçları, epistemolojik inançlar ile liderlik özellikleri arasında pozitif bir ilişkinin bulunduğunu göstermiştir. Katılımcıların epistemolojik inançlarının gelişmiş düzeyde, liderlik özelliklerinin ise ortalama düzeyde olduğu belirlenmiştir. Fakat, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin epistemolojik inançları ve liderlik özellikleri ile araştırma kapsamında incelenen değişkenler arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Epistemoloji, Epistemolojik İnanç, Liderlik Özellikleri.

THE SURVEY OF RELATION BETWEEN EPISTEMOLOGICAL BELIEFS AND LEADERSHIP QUALITIES OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS TEACHING DEPARTMENT STUDENTS

ABSTRACT

The aim of this study was to determine the epistemological beliefs and leadership qualities of the physical education teacher candidates' and in order to examine the relationship between them. Research; Gazi, Ankara and Hacettepe Universities' who were studying in the School of Physical Education and Sports Teacher section was conducted on 254 teacher candidates. While the findings gained in the study were being evaluated, the program SPSS (Statistical Package of Social Sciences) 20.0 was used for statistical analysis. “Epistemological Belief Scale” and “Leadership Orientation Scale” were used as the data collection tool. In the analysis of the data, t-test, one-way analysis of variance (One-Way ANOVA) was used and Pearson correlation coefficient was calculated. The results of analysis demonstrated that there is a positive relationship between epistemological beliefs and leadership qualities. Epistemological beliefs of participants determined as an advanced level. And also, leadership qualities of participants was calculated average level. But, physical education teacher candidates' epistemological beliefs and leadership qualities with no significant difference between all of the variables studied in this research.

Keywords: Epistemology, Epistemological Belief, Leadership Qualities.

¹ Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Ankara.

*Bu çalışma; 10. Uluslararası Beden Eğitimi, Spor ve Fiziksel Terapi Kongresi (ICPESPT2016) Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye, 18-20 Kasım 2016' da SÖZEL bildiri olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

Epistemoloji terimi ilk kez İskoçyalı bir düşünür olan James Frederick Ferrier tarafından kullanılmıştır. Epistemoloji bilgiyi ele alıp, bilgiyle alakalı bütün problemleri araştırır. Bilginin imkânını, kaynağını, doğasını, doğruluğunu ve sınırlarını inceler (Cevizci, 2012, s.10). Genel olarak bilginin imkanı ve tabiatına ilişkin sorunlarına cevap arar (Mehdiyev, 2011, s.19). Epistemoloji; insan bilgisinin doğası, kaynağı, sınırlılıkları, sistemi ve doğruluğu olarak da tanımlanabilir (Hofer ve Pintrich, 2002, s.4). Türk Dil Kurumu'na göre epistemolojinin anlamı ise; bilginin temelini, bilim alanında uygulanan yöntemleri, sınır ve güvenilirlik bakımından inceleyip araştıran felsefe dalıdır. Geniş bir kapsamda ele aldığımızda epistemoloji, bir ilmin ya da ilmi görünüşlü bir sistemin; kullandığı kavramların, metodolojilerin, temelindeki modelin, dayandığı varsayımların, diyalektiğinin, etkisi altında kaldığı metafizik doktrinlerin ve erişmiş olduğu sonuçların realitesini ve bu realitenin geçerlilik sınırlarını teşhis ve tespit eden aynı zamanda bunların isabetliliklerini analiz ve temyiz eden bir ilim dalıdır (Özemre, 2007, s.249). Bilginin üretim sürecinde bireyin kendi yeteneklerinin, düşüncelerinin farkında olması, bu farkındalığı yaptığı işin kontrolünde kullanması, bilginin öğrenme ile kazanılabileceğine dair olumlu bir epistemolojik inancı oluşturacaktır. Ayrıca bilginin etkin bir çaba sonucunda kazanıldığına dair oluşmuş olumlu bir inanç bireylerin kendi düşünme süreçlerine yoğunlaşmasını, ihtiyaç duyduğu öğrenme yolunu seçmesini, içsel enerjisini harekete geçirmesini, dikkatini kontrol etmesini, yapacakları etkinlikleri planlamasını ve değerlendirmesini beraberinde getirecektir (Demir ve Doğanay, 2009, s.56). Epistemolojik inançlar bilginin ne olduğu, bilme ve öğrenmenin nasıl gerçekleştiği ile alakalı kişisel inançlar olarak belirtilmektedir. Belirttiği bireysel görüşler ise “bilgi nedir?”, “bilgi nasıl kazanılır”, “bilginin kesinlik derecesi, sınırları ve kriterleri nelerdir?” şeklindedir (Hofer ve Pintrich, 1997, s.88). Bununla birlikte epistemolojik inançlar bilginin kesinliği, bilginin kaynağı, bilginin birey tarafından oluşturulması, bilginin öğrenilmesi ve bilginin yapısıyla ilgili öznel inanç sistemlerini tanımlamaktadır (Schommer, 1990, s.499).

Eğitimin niteliğinin artırılması için öğretmen merkezli eğitim anlayışı artık öğrenci merkezli bir eğitim anlayışına kaymıştır. Bu durum da başlı başına eğitim uygulamalarını kökünden etkileyen ve çeşitli unsurların değişmesi gerektiğini gösteren bir belirtidir. Öğrenciye doğrudan aktarımda bulunan öğretmenin bu felsefe ile ne kadar özdeşleştiği eğitimin seviyesini etkileyen bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla öğretmen olarak görev yapacak olan bireylerin eğitimlerinin de değişmesi ve ortada bu konuda geliştirilmesi gereken noktalar

olduğu da açıkça görülmektedir. Bu iki durum birbirinden ayrılamaz bir bütün olarak ortadadır. Bu noktada epistemoloji ve epistemolojik inançların, eğitim felsefesi ve eğitim uygulamalarındaki önemi karşımıza çıkmaktadır. Eğitim uygulamalarının hedeflenen doğrultuda gerçekleştirilmesinde önemli unsurlardan biri de öğretmenin liderlik özellikleridir. Lider, örgütün amaçlarının gerçekleştirilmesi için insanları etkileyen, yönlendiren ve örgütte eşgüdüm sağlayan kişidir (Özsalmanlı, 2005, s.137). Chemers (1997)'a göre liderlik, ortak bir görevin gerçekleşmesi için bir insanın diğerlerinin yardım ve desteğini sağlaması gereken sosyal bir etki sürecidir (Chemers, 1997, s.12). Gardner'a göre liderlik; bir grubun amaca ulaşması ve bu amaca ulaşma sürecinin sadece etkin bir lider tarafından değil diğer yenilikçiler, girişimciler ve düşünürlerce geliştirilmesidir. Bu tanıma göre liderlik tahmin edildiğinden çok daha karmaşık bir kavramdır ve liderliğin artık “tek bir birey ve duruma odaklanması” anlamından öte bir şeyler ifade etmeye başladığının bir göstergesidir. Burada, amaca ulaşmak için sadece liderin çabalamasının yetmeyeceği, bir ekibe ihtiyaç duyulacağı fikri vurgulanmıştır (Kesken, Nazlı ve Ünnü, 2011, s.6). Bireylerin sağlıklı bir şekilde sportif faaliyetleri düzenli olarak gerçekleştirebilmeleri konusunda beden eğitimi derslerinin önemi büyüktür. Bu faaliyetlerin kalıcı olarak inanların yaşamında yer edinebilmesi beden eğitimi dersinin öncelikli amaçlarındandır. Derslerin de amacına ulaşabilmesi şüphesiz ki öğretmenin niteliği ile doğru orantılı bir durumdur. Öğretmen adaylarının epistemolojik inançları ile liderlik özellikleri arasındaki ilişkinin bilinmesi, gerek öğretim sürecinin geliştirilmesi gerekse öğretmenlerin niteliklerini ileriye taşımalarına destek olması bakımından önem taşımaktadır. Bu noktadan hareketle çalışmanın amacı, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin epistemolojik inançları ile liderlik özellikleri arasındaki ilişkinin belirlenmesidir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin epistemolojik inançları ile liderlik özellikleri arasındaki ilişkinin incelendiği bu araştırma ilişkisel tarama modelinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. İlişkisel tarama modelleri, iki ve daha çok sayıda değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2013, s.81).

Araştırma Grubu

Araştırmanın evrenini Ankara ilinde bulunan Gazi, Ankara ve Hacettepe Üniversitelerinin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde 2014-2015 eğitim ve

öğretim yılında öğrenim gören 470 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklemi ise; Gazi, Ankara ve Hacettepe Üniversitelerinin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde 2014-2015 eğitim ve öğretim yılında öğrenim görmekte olan, gönüllü katılım esası göz önünde bulundurularak çalışmaya katılan 254 katılımcı oluşturmaktadır. Katılımcılara ait demografik bilgiler aşağıda verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

Öğrenci		N	%
Cinsiyet	Erkek	135	53.1
	Kadın	119	46.9
Yaş	17-19	30	11.8
	20-22	126	49.6
	23-25	72	28.3
	26 ve üstü	26	10.2
Sınıf Düzeyi	1.Sınıf	67	26.4
	2.Sınıf	57	22.4
	3.Sınıf	56	22.0
	4.Sınıf	74	29.1
Üniversite	Ankara	89	35.0
	Gazi	102	40.2
	Hacettepe	63	24.8
	Toplam	254	

Veri Toplama Yöntemi

Araştırma verilerinin toplanmasında iki ayrı veri toplama aracı kullanılmıştır. Araştırmaya katılan beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin epistemolojik inançlarını belirlemek amacıyla Epistemolojik İnanç Ölçeği, liderlik özelliklerini belirlemek amacıyla ise Liderlik Yönelimleri Ölçeği kullanılmıştır.

Epistemolojik inanç ölçeği Schommer (1990) tarafından geliştirilmiş, Deryakulu ve Büyüköztürk (2002) tarafından geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılarak Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçek 5'li likert tipindedir, 35 maddeden ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek alt boyutları; "Öğrenmenin Çabaya Bağlı Olduğuna İnanç", "Öğrenmenin Yeteneğe Bağlı

Olduğuna İnanç” ve “Tek Bir Doğrunun Var Olduğuna İnanç” şeklindedir. Deryakulu ve Büyüköztürk (2002) veri toplama aracının Cronbach-Alpha güvenilirlik katsayısını .71 olarak belirlemiş; bu araştırmada ise Cronbach-Alpha güvenilirlik katsayısı .75 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 2. Epistemolojik İnanç Ölçeği Puan Aralıkları

Epistemolojik İnanç Ölçeği Alt Boyutları Puan Aralıkları	Düşük Düzey (Gelişmiş)	Orta Düzey (Az Gelişmiş)	Yüksek Düzey (Gelişmemiş)
Öğrenmenin Çabaya Bağlı Olduğuna İnanç	$18 \leq x < 41.5$	$41.5 \leq x < 65.5$	$65.5 \leq x \leq 90$
Öğrenmenin Yeteneğe Ait Olduğuna İnanç	$8 \leq x < 18.66$	$18.66 \leq x < 29.33$	$29.33 \leq x \leq 40$
Tek Bir Doğrunun Var Olduğuna İnanç	$9 \leq x < 20.5$	$20.5 \leq x < 32.5$	$32.5 \leq x \leq 45$

Liderlik yönelimleri ölçeği Lee G. Bolman ve Terrence E. Deal (1990) tarafından geliştirilmiş ve ülkemizde geçerlik-güvenirlik çalışması Dereli (2003) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçekte toplam 32 madde yer almaktadır. Ölçek her biri kendi içinde 2 boyutu olan 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Bunlar ise; “*İnsan Kaynaklı Liderlik*” boyutunda Destekleyici (Supportive) ve Katılımcı (Participative) alt boyutları, “*Yapısal Liderlik*” boyutunda Analitik (Analytic) ve Örgütlenmiş (Organized) alt boyutları, “*Politik Liderlik*” boyutunda Güçlü (Powerful) ve Hünerli (Adroit) alt boyutları, “*Sembolik Liderlik*” boyutunda ise İlham Verici (Inspirational) ve Karizmatik (Charismatic) alt boyutlarıdır. Dereli (2003) veri toplama aracının Cronbach-Alpha güvenilirlik katsayısını .92 olarak belirlemiş; bu araştırmada ise Cronbach-Alpha güvenilirlik katsayısı .93 olarak hesaplanmıştır. Dereli (2003) ölçeğin puanlamasını şu şekilde ifade etmiştir;

Tablo 3. Liderlik Yönelimleri Ölçeği Puan Aralıkları

Liderlik Yönelimleri Ölçeği Alt Boyutları Puan Aralıkları	Düşük Puan	Ortalama Puan	Yüksek Puan	Çok Yüksek Puan
İnsan Kaynaklı Liderlik	$0 \leq x \leq 10$	$11 \leq x \leq 20$	$21 \leq x \leq 30$	$31 \leq x \leq 40$
Yapısal Liderlik	$0 \leq x \leq 10$	$11 \leq x \leq 20$	$21 \leq x \leq 30$	$31 \leq x \leq 40$
Politik Liderlik	$0 \leq x \leq 10$	$11 \leq x \leq 20$	$21 \leq x \leq 30$	$31 \leq x \leq 40$
Sembolik Liderlik	$0 \leq x \leq 10$	$11 \leq x \leq 20$	$21 \leq x \leq 30$	$31 \leq x \leq 40$

Verilerin Analizi

Araştırmaya beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerin demografik özellikleri yüzde ve frekans olarak gösterilmiştir. Katılımcıların, epistemolojik inanç ölçeği ve liderlik yönelimleri ölçeğine ait alt boyut puanlarının ortalamalarını belirlemek için betimleyici istatistiklerden (ortalama ve standart sapma) yararlanılmıştır.

Ölçeklerden (Epistemolojik İnanç Ölçeği ve Liderlik Yönelimleri Ölçeği) alınan ortalama puanlar arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını incelemek üzere T-testi uygulanmıştır.

Ölçeklerden (Epistemolojik İnanç Ölçeği ve Liderlik Yönelimleri Ölçeği) alınan ortalama puanlar arasında öğrenim görülen üniversite, sınıf düzeyi ve yaş değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını incelemek üzere Tek Yönlü ANOVA uygulanmıştır.

Epistemolojik inanç ölçeğinden alınan ortalama puanlarla liderlik yönelimleri ölçeğinden alınan ortalama puanlar arasında herhangi bir ilişkinin var olup olmadığını belirlemek üzere Pearson Korelasyon Katsayısından yararlanılmıştır.

Bu çalışmada yer alan analizler SPSS 20.0 paket programı ve Excel veri tabanı programı kullanılarak yapılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde istatistiksel analizlerin ortaya çıkardığı araştırma bulguları tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların Epistemolojik İnanç Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Alt Boyutlara Göre Dağılımı

Epistemolojik İnanç Ölçeği Alt Boyutları	N	\bar{X}	S
Öğrenmenin Çabaya Bağlı Olduğuna İnanç	254	19,46	2,61
Öğrenmenin Yeteneğe Bağlı Olduğuna İnanç	254	13,16	2,98
Tek Bir Doğrunun Var Olduğuna İnanç	254	15,48	2,44

Tablo 4 incelendiğinde, ölçeğin ilk alt boyutu olan öğrenmenin çabaya bağlı olduğuna inanç boyutunda beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin tümüne ait ortalama puanı ($\bar{X}=19,46$) olarak görülmektedir. İkinci alt boyut olan öğrenmenin yeteneğe bağlı olduğuna inanç boyutunda katılımcıların ortalama puanı ($\bar{X}=13,16$) olarak saptanmıştır. Diğer alt boyut olan tek bir doğrunun var olduğuna inanç boyutunda katılımcıların ortalama puanı ($\bar{X}=15,48$)'dir.

Tablo 5. Katılımcıların Liderlik Yönelimleri Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Alt Boyutlara Göre Dağılımı

Liderlik Yönelimleri Ölçeği Alt Boyutları	N	\bar{X}	S
İnsan Kaynaklı Liderlik	254	20,32	2,67
Yapısal Liderlik	254	19,88	2,86
Politik Liderlik	254	18,90	2,89
Sembolik Liderlik	254	19,25	3,15

Tablo 5 incelendiğinde, ölçeğin ilk alt boyutu olan insan kaynaklı liderlik boyutunda beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin tümüne ait ortalama puanı ($\bar{X}=20,32$)'dir. İkinci alt boyut olan yapısal liderlik boyutunda katılımcıların ortalama puanı ($\bar{X}=19,88$) olarak hesaplanmıştır. Üçüncü alt boyut olan politik liderlik boyutunda katılımcıların ortalama puanı ($\bar{X}=18,90$)'dır. Son olarak ise sembolik liderlik alt boyutu incelendiğinde katılımcıların ortalama puanının ($\bar{X}=19,25$) olduğu görülmektedir.

Tablo 6. Katılımcıların Epistemolojik İnanç Ölçeği ve Liderlik Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre T-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Kadın	119	3,44	.29	252	1.90	.058
Epistemolojik İnanç						
Erkek	135	3,36	.38			
Liderlik Özellikleri						
Kadın	119	3,94	.49	252	.65	.51
Erkek	135	3,89	.53			
Toplam	254					

Kadın beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin epistemolojik inanç ölçeğinden aldıkları ortalama puan ($\bar{X}=3,44$), erkek beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin ortalama puanı ($\bar{X}=3,36$)'dır. Analiz sonuçları, katılımcıların epistemolojik inançlarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık ifade etmediğini göstermektedir, $t(252)=1,90$, $p>.05$. Bununla beraber; kadın beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin liderlik özellikleri ($\bar{X}=3,94$), erkek beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin

ise ($\bar{X}=3,89$) olarak belirlenmiştir. Katılımcıların liderlik özelliklerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır, $t(252)=.65$, $p>.05$.

Tablo 7. Katılımcıların Epistemolojik Ölçeği ve Liderlik Yönelimleri Ölçeği Puanlarının Öğrenim Görülen Üniversitelere Göre Karşılaştırılması

Öğrenim Görülen Üniversite	N	\bar{X}	SS	F	P	
Epistemolojik İnanç	Ankara	89	3,38	.32	.84	.43
	Gazi	102	3,43	.31		
	Hacettepe	63	3,36	.41		
Liderlik Özellikleri	Ankara	89	3,86	.51	.90	.409
	Gazi	102	3,95	.51		
	Hacettepe	63	3,94	.52		
	Toplam	254				

Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğrenim gördükleri üniversitelere göre epistemolojik inanç puanlarını incelendiğinde en yüksek puan ortalamasını ($\bar{X}=3,43$) ile Gazi Üniversitesi'nde öğrenim gören 102 katılımcının aldığı görülmektedir. En düşük puan ortalamasını ise ($\bar{X}=3,36$) ile Hacettepe Üniversitesi'nde öğrenim gören 63 katılımcı almıştır. Ankara Üniversitesi'ndeki 89 katılımcının ortalama puanı ise ($\bar{X}=3,38$)'dir. Analiz sonuçları, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin epistemolojik inanç düzeylerinin öğrenim gördükleri üniversitelere göre anlamlı bir farklılık göstermediğini belirtmektedir, $F(2, 251)=.84$, $p>.05$. Buna ek olarak; beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğrenim gördükleri üniversitelere göre liderlik özellikleri puanlarının birbirine yakın olduğu görülmektedir. En yüksek puan ortalamasını ($\bar{X}=3,95$) ile Gazi Üniversitesi'nde öğrenim gören 102 katılımcının aldığı görülmektedir. En düşük puan ortalamasını ise ($\bar{X}=3,86$) ile Ankara Üniversitesi'nde öğrenim gören 89 katılımcı almıştır. Hacettepe Üniversitesi'nde öğrenim gören 63 katılımcının ortalama puanı ise ($\bar{X}=3,94$)'dür. Analiz sonuçlarına bakıldığında, katılımcıların liderlik özelliklerinin öğrenim gördükleri üniversitelere göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir, $F(2, 151)=.90$, $p>.05$.

Tablo 8. Katılımcıların Epistemolojik Ölçeği ve Liderlik Yönelimleri Ölçeği Puanlarının Öğrenim Görülen Üniversitelere Göre Karşılaştırılması

Öğrenim Görülen Sınıf Düzeyi	N	\bar{X}	SS	F	P	
Epistemolojik İnanç	1.Sınıf	67	3,38	.32	.77	.509
	2.Sınıf	57	3,43	.35		
	3.Sınıf	56	3,35	.40		
	4.Sınıf	74	3,42	.31		
Liderlik Özellikleri	1.Sınıf	67	3,84	.50	1,43	.233
	2.Sınıf	57	3,90	.45		
	3.Sınıf	56	3,89	.48		
	4.Sınıf	74	4,01	.57		
	Toplam	254				

Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin epistemolojik inanç ölçeğinden aldıkları puanlar sınıf düzeyine göre karşılaştırıldığında en yüksek ortalama puanı ($\bar{X}=3,43$) ile 2.sınıfta öğrenim gören 57 katılımcının aldığı görülmektedir. Bu puana en yakın ortalama puanı ($\bar{X}=3,42$) ile 4.sınıfta öğrenim gören 74 katılımcı almıştır. En düşük ortalama puanı ise 3.sınıfta öğrenim gören 56 katılımcı ($\bar{X}=3,35$) ile almıştır. Son olarak da 1.sınıfta öğrenim gören 67 katılımcının ortalama puanının ($\bar{X}=3,38$) olduğu görülmektedir. Analiz sonuçları, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin epistemolojik inançlarının sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermediğini ortaya koymuştur, $F(3, 250)=.77$, $p>.05$.

Tablo 8 dikkate alındığında, katılımcıların liderlik özellikleri puanlarının birbirine yakın olduğu görülmektedir. En yüksek ortalama puan ($\bar{X}=4,01$) ile 4.sınıf düzeyinde olan 74 katılımcıya aittir. En düşük ortalama puan ise ($\bar{X}=3,84$) ile 1.sınıf düzeyinde olan 67 katılımcıya aittir. Birbirlerine yakın olan 2.sınıf düzeyinde bulunan 57 katılımcının ortalama puanı ($\bar{X}=3,90$) ve 3.sınıf düzeyinde bulunan 56 katılımcının ortalama puanı ($\bar{X}=3,89$)'dur. Bununla birlikte analiz sonuçları, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin liderlik özelliklerinin sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermediğini ortaya çıkarmıştır. $F(3, 250)=1,43$, $p>.05$.

Tablo 9. Katılımcıların Epistemolojik Ölçeği ve Liderlik Yönelimleri Ölçeği Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Yaş	N	\bar{X}	SS	F	P
17-19 Yaş	30	3,46	.31		
20-22 Yaş	126	3,40	.36	.87	.45
Epistemolojik İnanç	23-25 Yaş	72	3,39	.35	
26 Yaş ve Üstü	26	3,32	.21		
17-19 Yaş	30	3,80	.51		
20-22 Yaş	126	3,92	.48	1,23	.29
Liderlik Özellikleri	23-25 Yaş	72	3,89	.55	
26 Yaş ve Üstü	26	4,06	.52		
Toplam	254				

Tablo 9 dikkate alındığında, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin epistemolojik inanç ölçeğinden en yüksek ortalama puanı 17-19 yaş aralığında bulunan 30 katılımcının aldığı ve ortalama puanın ($\bar{X}=3,46$) olduğu görülmektedir. En düşük ortalama puanı ise 26 ve üstü yaş aralığında bulunan 26 katılımcı ($\bar{X}=3,32$) ile almıştır. 20-22 yaş aralığındaki 126 katılımcının ortalama puanı ($\bar{X}=3,40$) ve 23-25 yaş aralığındaki 72 katılımcının ortalama puanı da ($\bar{X}=3,39$)'dur. Analiz sonuçları dikkate alındığında, katılımcıların epistemolojik inançlarının yaş aralıklarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır, $F(3, 250)=.87, p>.05$.

Tablo 9'a bakıldığında; 17-19 yaş aralığındaki 30 beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencisinin liderlik puan ortalamasının ($\bar{X}=3,80$), 20-22 yaş aralığındaki 126 katılımcının ortalama puanının ($\bar{X}=3,92$), 23-25 yaş aralığındaki 72 katılımcının ortalama puanının ($\bar{X}=3,89$), 26 yaş ve üstü aralığındaki 26 katılımcının ortalama puanının ($\bar{X}=4,06$) olduğu görülmektedir. Bunlara ek olarak analiz sonuçları incelendiğinde ise, katılımcıların liderlik özelliklerinin yaş aralıklarına göre istatistiksel anlamda bir farklılık göstermediği belirlenmiştir, $F(3, 250)=1,23, p>.05$.

Tablo 10. Epistemolojik İnanç Puanı İle Liderlik Puanı Arasındaki Korelasyon Sayısı

	Epistemolojik İnanç
Liderlik	.22

p<.05

Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin liderlik puanları ile epistemolojik inanç puanları arasındaki korelasyon katsayısı .22 olarak bulunmuştur. Bu değer liderlik ile epistemolojik inanç arasında düşük bir ilişki olduğunu göstermektedir. Korelasyon katsayısının, mutlak değer olarak, .70-1.00 arasında olması, yüksek; .70-.30 arasında olması orta; .30-0.00 arasında olması ise düşük düzeyde bir ilişki olarak tanımlanmaktadır (Büyüköztürk, 2014, s.32).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin epistemolojik inançları ile liderlik özellikleri arasındaki ilişkinin incelendiği bu çalışmada, ölçek alt boyutları dikkate alındığında katılımcıların epistemolojik inançlarının gelişmiş düzeyde olduğu söylenebilir. Bu sonuç; katılımcıların bilginin doğasına ve varlığına ilişkin görüşlerinin mesleki yaşantılarında gelecek nesillere aktarılırken, öğretmenlerin yetiştireceği öğrenciler üzerinde bilginin felsefesi ile ilgili olumlu bir tutum kazandırılabilmesi hususunda önem taşımaktadır. Araştırma bulguları; Bayrak, Çınar, Çoban ve Coşkun (2013), Özşaker, Canpolat ve Yıldız (2011)'in çalışmalarının sonuçları ile örtüşmektedir. Kaleci (2013), Bilet ve Güven (2011), Yılmaz (2014)'in farklı bölümlerde öğrenim görmekte olan öğretmen adayları üzerinde yapılan çalışmalarının sonuçları da araştırma bulgularını destekler niteliktedir. Ancak alan yazında araştırma bulguları ile farklılaşan çalışmalarda mevcuttur. Alemdağ (2015)'in beden eğitimi öğretmen adayları üzerinde gerçekleştirdiği çalışmasının sonuçlarına bakıldığında, katılımcıların epistemolojik inançlarının orta düzeyde/az gelişmiş olduğu görülmektedir. Gürol, Altunbaş ve Karaaslan (2010), Biçer, Er ve Özel (2013), Demir (2012)'in çalışmaları da öğretmen adaylarının epistemolojik inançlarının orta düzeyde/az gelişmiş olduğunu göstermektedir. Alan yazındaki çalışma sonuçlarına bakıldığında, öğretmen adaylarının epistemolojik inanç düzeylerinin farklılıklar gösterdiği görülmektedir. Bu durum öğretmen adaylarının epistemolojik inançlarının genellenemeyeceğini bize göstermektedir. Çünkü epistemolojik inançlar birçok farklı etmenin bir sentezi olarak var olmaktadır. Bireyin doğup büyüdüğü çevre, aile, kültürel farklılıklar ve öğrenim gördüğü alanların epistemolojik inançları

etkilediği bilinmektedir. Bu yüzden araştırma sonuçlarının farklılık göstermesinin sebebinin de bu faktörler olabileceği söylenebilir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin liderlik yönelimi ölçeğinden aldıkları puanlar incelendiğinde, insan kaynaklı liderlik özelliklerinin diğer liderlik özelliklerine göre daha gelişmiş olduğu ve bu özellikleri daha sık sergiledikleri söylenebilir. Bu durumda beden eğitimi öğretmen adaylarının; çevresinde bulunanları destekleyen, onlarla ilgilenen, yeni fikirlere açık olan ve katılımcı yönetimi destekleyen bireyler oldukları ifade edilebilir. Ancak ölçeğin alt boyutları incelendiğinde katılımcıların yapısal liderlik, politik liderlik ve sembolik liderlik özelliklerinin ortalama düzeyde olduğu görülmektedir. Katılımcıların liderlik özelliklerinin ortalama düzeyde olması sınıf yönetimi konusunda bir takım sorunları beraberinde getirebilir. Bu konu dikkate alınmalı ve gerek hizmet içi eğitimler ile gerekse lisans düzeyinde dersler vasıtasıyla bu dezavantajlı durumun ortadan kaldırılması için çalışmalar yürütülmelidir. Alan yazına bakıldığında beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin liderlik özelliklerinin doğrudan incelendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bununla birlikte, araştırma sonuçları ile paralellik gösteren çalışmalar bulunmaktadır. Arslan ve Uslu (2014), Çar (2013), Özkan (2012), Efekan (2007), Semiz (2011), Durmuş (2011) farklı örneklem grupları üzerinde gerçekleştirdikleri çalışmalarında insan kaynaklı liderlik özelliklerinin, yapısal liderlik, politik liderlik ve sembolik liderlik özelliklerinden daha gelişmiş düzeyde olduğunu belirlemişlerdir. Bunun sebebinin ise, ülkemizin kültürel yapısından kaynaklı olarak karşılaşılan sorunların genellikle bireysel ilişkiler yoluyla çözümlene yoluna gidilmesi ve bu öncelikle davranışların belirli yönde gelişim göstererek topluma yansımalarının olabileceği düşünülmektedir.

Epistemolojik inançları inceleyen çalışmaların genelinde cinsiyet değişkeninin bu inançlar üzerinde farklılık yaratıp yaratmadığı ele alınmıştır. Bu çalışmada, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin epistemolojik inançlarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma bulguları Kuzu ve Erten (2015), Demir (2012), Karabulut ve Ulucan (2012), Sapancı (2012), Izgar ve Dilmaç (2008), Biçer, Er ve Özel (2013), Çoban, Ateş ve Şengören (2011), Eren (2007), İçen, İlhan ve Göker (2013), Tümkaya (2012), Karhan (2007)'ın çalışmaları ile paralellik göstermektedir. Alemdağ (2015) öğrenmenin çabaya ait olduğuna inanç alt boyutunda erkek öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık saptarken, diğer alt boyutlarda elde edilen sonuçlar çalışmamızın bulguları ile örtüşmektedir. Alan yazında araştırma bulguları ile paralellik göstermeyen çalışmalarda mevcuttur. Deryakulu ve Büyüköztürk (2005), Eroğlu ve Güven (2006), Erdem (2008), Yılmaz

(2014) epistemolojik inançların bayan katılımcılar lehine farklılaştığını saptamışlardır. Özşaker, Canbolat ve Yıldız (2011), Bayrak, Çınar, Çoban ve Çoskuner (2013) ise epistemolojik inançların erkek katılımcılar lehine farklılaştığını saptamışlardır. Bu çalışmada öğretmen adaylarının epistemolojik inançların, cinsiyet değişkeni ele alındığında farklılık göstermemesinin sebebinin; bayan ve erkek katılımcıların eğitim seviyelerinin aynı oluşu, alınan eğitimin benzer niteliklerde olması ve katılımcılar arasındaki kültürel özelliklerin benzer seviyelerde görülmesinin olduğu söylenebilir.

Katılımcıların liderlik özelliklerinin cinsiyet değişkeni ele alınarak incelendiğinde anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Çar (2013), Köleşoğlu (2009), Kurtipek, Özer ve Yenel (2014), Çelik ve Sünbül (2008), Özkan (2012), Semiz (2011)'in bulgularına bakıldığında çalışma bulgularımızla paralellik gösterdiği görülmektedir. Özmütlu (2008) cinsiyet değişkenine göre insan kaynaklı liderlik ve yapısal liderlik alt boyutlarında anlamlı bir farklılığın bulunmadığını belirlemiştir. Ancak, politik liderlik ve sembolik liderlik alt boyutlarında farklılıklar bulunmuştur. Bu farklılıklar; politik liderlik alt boyutunda erkek öğrencilerin lehine, sembolik liderlik alt boyutunda ise kız öğrencilerin lehinedir. Arslan ve Uslu (2014) öğretmen adaylarının liderlik özelliklerinin cinsiyet değişkeni ele alındığında, sembolik liderlik alt boyutunda anlamlı bir farklılık gösterdiğini ve kadın öğretmen adaylarının liderlik özelliklerinin erkek adaylara göre daha gelişmiş olduğunu belirlemişlerdir. Bununla birlikte diğer alt boyutlarda cinsiyet değişkeni ile liderlik özellikleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığını saptamışlardır. Araştırmalar incelendiğinde cinsiyet değişkeni açısından farklı sonuçların elde edilmesi dikkat çekicidir. Sonuçların çeşitlilik göstermesinin sebebi ise, araştırmalardaki çalışma gruplarının birbirlerinden ayrışması olarak ifade edilebilir.

Öğrenim görülen üniversite değişkeni ele alındığında katılımcıların epistemolojik inanç düzeylerinin anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Karabulut ve Ulucan (2012), İçen, İlğan ve Göker (2013)'in çalışmaları da araştırma bulgularını destekler niteliktedir. Bilet ve Güven (2011) ise çalışmasında epistemolojik inançların üniversite değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiğini saptamıştır. Bulgular arasındaki farklılığı sebebinin, üniversitelerin bulunduğu şehirlerdeki sosyo-ekonomik çeşitlilikten kaynaklı kültürel farklılıkların olduğu ifade edilebilir. Bizim çalışmamızın sonucunda üniversite değişkeninin epistemolojik inançlar üzerine anlamlı bir etkisinin görülmemesi ise, katılımcıların öğrenim gördükleri üniversitelerin aynı il sınırları içinde yer alması olabilir. Bununla beraber, katılımcıların liderlik özellikleri ise öğrenim görülen üniversite değişkenine göre ele alındığında da anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bu sonuç, Çar (2013)'ün çalışması ile paralellik göstermektedir.

Araştırma bulguları, katılımcıların epistemolojik inançlarının sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermediğini ortaya koymuştur. Katılımcıların epistemolojik inançlarının sınıf değişkenine göre farklılık göstermemesi, ilgili hedef kazanımlarının gözden geçirilmesini gerektirmektedir. Çünkü beklenen, sınıf düzeyi arttıkça alınan eğitimin ve üniversitelerin bireylere kattığı niteliklerin bir çıktısı olarak epistemolojik inançların da artmasıdır. Demirel (2014), Oğuz (2008), İçen, İlğan ve Göker (2013), Çoban, Ateş ve Şengören (2011), Meral ve Çolak (2009)'ın çalışmalarının sonuçları da araştırma bulguları ile paralellik göstermektedir. Alemdağ (2015), Karabulut ve Ulucan (2012), Tümkaya (2012)'nin çalışmaları incelendiğinde ise sınıf düzeyi arttıkça epistemolojik inanç düzeyinin de arttığı belirlenmiştir. Bizim çalışmamızda sınıf düzeyi değişkenine göre epistemolojik inançların farklılık göstermemesinin sebebi; üniversitelerde verilen eğitimin liseden farklı olarak kültürel açıdan yeterli olmaması ve bireye eğitim adına bakış açısı sunma konusunda yenilik yaratamamasının olduğu söylenebilir. Katılımcıların sınıf düzeyi değişkenine göre liderlik özellikleri ele alındığında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Çar (2013), Özkan (2012), Özmütlu (2008) ve Efehan (2007)'in çalışmaları incelendiğinde araştırma bulguları ile paralellik gösterdiği görülmektedir. Arslan ve Uslu (2014) öğretmen adaylarının liderlik özelliklerinde sınıf düzeyi değişkenine göre politik liderlik ve sembolik liderlik alt boyutlarında üst sınıf düzeyinde öğrenim görenler lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Fakat, diğer alt boyutlarda öğretmen adaylarının liderlik özelliklerinin sınıf düzeyi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Katılımcıların epistemolojik inançlarının yaş aralıklarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır. Alan yazın incelendiğinde epistemolojik inançların yaş değişkenine göre incelendiği çalışmaların yetersiz olduğu görülmektedir. Bayrak, Çınar, Çoban ve Çoskuner (2013), yaş değişkeni ile epistemolojik inanç arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit etmişlerdir. Epistemolojik inanç düzeyinin en yüksek olduğu yaş gruplamasının, 24 ve üzeri yaş aralığındaki katılımcılarda olduğunu ve epistemolojik inanç düzeyi ile yaşın doğru orantılı olarak arttığını belirlemişlerdir. Alemdağ (2015)'in çalışmasının sonuçları incelendiğinde ise, yaşça büyük olan katılımcıların daha gelişmiş/olgunlaşmış epistemolojik inanca sahip oldukları sonucuna ulaşılmaktadır. Ancak bu sonuçlar, bizim çalışmamız ile farklılık göstermektedir. Bunun sebebinin ise, çalışma grubunun farklılık göstermesi olabilir. Buna ek olarak analiz sonuçları incelendiğinde, katılımcıların liderlik özelliklerinin yaş aralıklarına göre istatistiksel anlamda bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Çar (2013), Köleşoğlu (2009) ve Özkan (2012)'in çalışmaları da araştırma

bulgularını desteklemektedir. Arslan ve Uslu (2014), Dereli (2003) ise çalışmalarında, bireylerin yaşlarının ilerlemesi ile liderlik özelliklerinin de geliştiğini belirlemiştir.

Beden eğitimi spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin epistemolojik inançları ile liderlik özellikleri arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacı ile Pearson Korelasyon testi yapılmıştır. Tablo 10'da görüldüğü üzere yapılan analizde; korelasyon katsayısı $r=.22$ olarak hesaplanmıştır. Bu sonuç, katılımcıların epistemolojik inançları ile liderlik özellikleri arasında düşük düzeyde pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Genel olarak araştırma sonuçlarına bakıldığında, katılımcıların epistemolojik inançlarının gelişmiş düzeyde olduğu görülmektedir. Bununla beraber, katılımcıların liderlik özelliklerinin ise ortalama seviyede olduğu tespit edilmiştir.

KAYNAKLAR

1. **Alemdağ, C.** (2015). Beden eğitimi öğretmeni adaylarının epistemolojik inançları, akademik öz-yeterlilikleri ve öğrenme yaklaşımları. Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
2. **Arslan, H., & Uslu, B.** (2014). Öğretmen adaylarının liderlik yönetimlerinin incelenmesi. E- Journal of Educational Research. 5(1), 42-60.
3. **Bayrak, E., Çınar, V., Çoban, B., & Çoşkun, Z.** (2013). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğretmen adayları ile eğitim fakültesi öğretmen adaylarının bilimsel epistemolojik inançlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. International Journal of Social Science, 6(2), 1817-1828.
4. **Biçer, B., Er, H., & Özel, A.** (2013). Öğretmen adaylarının epistemolojik inançları ve benimsedikleri eğitim felsefeleri arasındaki ilişki. Eğitimde Kuram ve Uygulama, 9(3), 229-242.
5. **Bilet, Ş. D., & Güven, M.** (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının epistemolojik inançlarının ve bilişüstü stratejilerinin incelenmesi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 11(1), 31-57.
6. **Büyüköztürk, Ş.** (2014). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. Ankara: Pagem.
7. **Cevizci, A.** (2012). Bilgi felsefesi. İstanbul: Say.
8. **Chemers, M. M.** (1997). An integrative theory of leadership. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
9. **Çar, B.** (2013). Spor eğitimi alan üniversite öğrencilerinin liderlik özelliklerinin belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
10. **Çelik, C., & Sünbül, Ö.** (2008). Liderlik algılamalarında eğitim ve cinsiyet faktörü. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 13(3), 44-66.
11. **Çoban, G. Ü., Ateş, Ö., & Şengören, S.K.** (2011). Epistemological views of prospective physics teachers, International Online Journal of Educational Sciences. 3(3), 1224-1258.
12. **Demir, M. K.** (2012). İlköğretim bölümü öğretmen adaylarının epistemolojik inançlarının incelenmesi. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 25(2), 343-358.
13. **Demir, Ö., & Doğanay, A.** (2009). Sosyal bilgiler dersinde bilişsel koçluk yoluyla öğretilen bilişsel farkındalık stratejilerinin epistemolojik inançlara ve kalıcılığa etkisi, Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3(37), 54-68.
14. **Demirel, A.** (2014). Fen bilgisi öğretmen adaylarının epistemolojik inançlarının cinsiyete, akademik başarıya ve sınıf düzeyine göre incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
15. **Dereli, M.** (2003). A survey research of leadership styles of elementary school principals. Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
16. **Deryakulu, D., & Büyüköztürk, Ş.** (2002). Epistemolojik inanç ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması, Eğitim Araştırmaları, 8, 111-125.

17. **Deryakulu, D., & Büyüköztürk, Ş.** (2005). Epistemolojik inanç ölçeğinin faktör yapısının yeniden incelenmesi: cinsiyet ve öğrenim görülen program türüne epistemolojik inançların karşılaştırılması. *Eğitim Araştırmaları*, 18, 57-70.
18. **Durmuş, Ö.** (2011). İlköğretim ve lise öğrencilerinde görülen liderlik davranışlarının araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
19. **Efekan, H.** (2007). Kara Harp Okulu olimpiik spor branşlarında yapılan bireysel sporlar ile takım sporlarının Harbiyeli'lerin liderlik özelliklerine sağladığı etkilerin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
20. **Erdem, M.** (2008). Karma öğretmenlik uygulaması süreçlerinin öğretmen adaylarının öğretmenlik öz yeterlilik ve epistemolojik inançlara etkisi. *Eurasian Journal of Educational Research*, 30, 81-98.
21. **Eren, A.** (2007). Üniversite öğrencilerinin epistemolojik inançları arasındaki farklılıkların incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 32(145), 71-84.
22. **Eroğlu, S. E., & Güven, K.** (2006). Üniversite öğrencilerinin epistemolojik inançlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16, 295-312.
23. **Gürol, A., Altunbaş, S., & Karaaslan, N.** (2010). Öğretmen adaylarının özyeterlilik inançları ve epistemolojik inançları üzerine bir çalışma. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 5(3), 1395-1404.
24. **Hofer, B. K., & Pintrich, P. R.** (1997). The development of epistemological theories: Beliefs about knowledge and knowing and their relation to learning. *Review of Educational Research*, 67(1), 88-140.
25. **Hofer, B. K., & Pintrich, P.** (Eds). (2002). *Personal epistemology: The psychology of beliefs about knowledge and knowing*. New Jersey: Erlbaum.
26. **Izgar, H., & Dilmaç, B.** (2008). Yönetici aday öğretmenlerin özyeterlilik algıları ve epistemolojik inançlarının incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20, 437-446.
27. **İçen, M., İgan, A., & Göker, H.** (2013). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının epistemolojik inançlarının analizi. *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi*, 1(2), 2-11.
28. **Kaleci, F.** (2013). Matematik öğretmen adaylarının epistemolojik inançları ile öğrenme ve öğretim stilleri arasındaki ilişki. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(4), 23-32.
29. **Karabulut, E. O., & Ulucan, H.** (2012). Beden eğitimi öğretmenliği adaylarının bilimsel epistemolojik inançlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 39-44.
30. **Karasar, N.** (2013). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel.
31. **Karhan, İ.** (2007). İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin epistemolojik inançlarının demografik özelliklerine ve bilgi teknolojilerini kullanma durumlarına göre incelenmesi. Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
32. **Kazu, İ. Y., & Erten, P.** (2015). Öğretmen adaylarının epistemolojik inançlarının incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 57-75.
33. **Kesken, J., Nazlı, A., & Ünnü, A.** (2011). Öteki liderlik. Ankara: Gazi Kitapevi.
34. **Köleşoğlu, G.** (2009). İlköğretim öğretmenlerinin liderlik özellikleri ile iletişim becerileri arasındaki ilişki (İstanbul ili Beyoğlu ilköğretim okullarında bir uygulama). Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
35. **Kurtipek, S., Özer, U., & Yenel, F.** (2014). Gençlik liderlerinin liderlik yönelimlerinin belirlenmesi. 13. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi'nde sunulmuş bildiri, Selçuk Üniversitesi, Konya.
36. **Mehdiyev, N.** (2011). Çağdaş epistemolojiye giriş. İstanbul: İnsan.
37. **Meral, M., & Çolak, E.** (2009). Öğretmen adaylarının bilimsel epistemolojik inançlarının incelenmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 129-146.
38. **Oğuz, A.** (2008). Investigation of Turkish trainee teachers' epistemological beliefs. *Social Behavior and Personality*, 36(3), 709-720.
39. **Özemre, A. Y.** (2007). Epistemolojinin tanımı ve işlevi, *Kutadgubilig Felsefe-Bilim Araştırmaları Dergisi*. 11, 247-251.
40. **Özkan, N.** (2012). Hemşirelik öğrencilerinin liderlik yönelimleri ve motivasyon düzeylerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
41. **Özmutlu, İ.** (2008). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında öğrenim gören öğrencilerin liderlik ve yaratıcılık özelliklerinin karşılaştırılması (Gazi Üniversitesi örneği). Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

42. **Özsalmanlı, A. Y.** (2005). Türkiye’de kamu yönetiminde liderlik ve lider yöneticilik. Maraş Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13, 137-146.
43. **Özsaker, M., Canpolat, M., & Yıldız, L.** (2011). Beden eğitimi öğretmen adaylarının epistemolojik inançları ve benlik saygıları arasındaki ilişki. Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 5(2), 155-164.
44. **Sapancı, A.** (2012). Öğretmen adaylarının epistemolojik inançları ile bilişüstü düzeylerinin akademik başarıyla ilişkisi. Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10(1), 311-331.
45. **Semiz, H.** (2011). Ortaöğretim öğrencilerinde sporun liderlik üzerine etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
46. **Schommer, M.** (1990). Effects of beliefs about the nature of knowledge on comprehension. Journal of Educational Psychology, 82(3), 498-504.
47. **Tümekaya, S.** (2012). Üniversite öğrencilerinin epistemolojik inançlarının cinsiyet, sınıf, eğitim alanı, akademik başarı ve öğrenme stillerine göre incelenmesi, Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 12(1), 75-95.
48. **Yılmaz, Y.** (2014). İlk ve ortaokul öğretmen ve yöneticilerinin epistemolojik inançları ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.